

POSTANOWIENIE

Dnia 2 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Maciej Pacuda (sprawozdawca)

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku R. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 2 czerwca 2017 r.,

wniosku o wyłączenie sędziów Sądu Apelacyjnego w (...)

od rozpoznania sprawy o sygn. akt III AUo (...),

1. wyłączyć od rozpoznania sprawy o sygn. akt III AUo (...) sędziów Sądu Apelacyjnego w (...): I. B. , M. B. , J. G. (G.), E. G., J. G., A. G., A. J. , S. J., J. K. , D. K. , M. L., G. M. , F. M., A. M. , L. M. M. , T. N., A. N., J. S., B. W. K., W. W., E. B., J. B. K. , C. B., W. F., P. K., G. K., T. K., W. K., A. K., B. K. , Z. P., W. P., S. R., J. S., B. T. , G. S. W., J. B., B. C. , M. K. P., S. K., E. K., I. L., M. P. , I. R. D., D. R. D., B. S., J. W. oraz sędziów Sądu Okręgowego w J. delegowanych do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w (...) E. G., I. G. D.,

2. wyznaczyć Sąd Apelacyjny w (...) do rozpoznania sprawy wymienionej w punkcie 1.

UZASADNIENIE

W zawisłej przed Sądem Okręgowym w W. sprawie VIII U (...), zainicjowanej odwołaniem wniesionym przez R. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W., wszyscy sędziowie wymienionego Sądu Okręgowego, a także delegowani do orzekania w tym Sądzie sędziowie sądów rejonowych, złożyli oświadczenia, w których – na podstawie art. 49 k.p.c. - wnioskowali o wyłączenie ich od rozpoznawania tej sprawy. To sprawiło, że Sąd Okręgowy w W., powołując się na regulację art. 52 § 1 k.p.c., przedstawił akta sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) jako sądowi przełożonemu w celu rozpoznania owych wniosków. Również sędziowie Sądu Apelacyjnego w (...) złożyli jednakże oświadczenia, w których wnioskowali o wyłączenie ich od rozpoznania sprawy wywołanej wnioskami sędziów Sądu Okręgowego, zapisanej pod sygnaturą III AUo (...). Uzasadniając swoje wnioski sędziowie Sądu Apelacyjnego oświadczyli, że odwołujący się w tej sprawie R. K. jest sędzią tego Sądu, znanym sędziom osobiście na płaszczyźnie zawodowej i towarzyskiej, co ich zdaniem mogłoby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności tych sędziów.

Ponieważ, jak wynika z towarzyszącego wnioskowi sędziów pisma Przewodniczącego III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Apelacyjnego w (...), dotyczą one wszystkich sędziów tego Sądu, w myśl art. 52 § 1 k.p.c., winny podlegać rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy jako sąd przełożony nad Sądem Apelacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z treścią art. 49 k.p.c., niezależnie od przyczyn wymienionych w art. 48 k.p.c., sąd wyłącza sędziego na jego żądanie lub na wniosek strony, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie.

Zdaniem Sądu Najwyższego, nawet stosunki wyłącznie służbowe w takiej instytucji, jaką jest Sąd Apelacyjny w (...), mogą ze względu na osobistą znajomość oraz osobisty charakter kontaktów zostać uznane za stosunki tego rodzaju, że wywołają w odbiorze zewnętrznym uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziów. Jak trafnie uznaje się bowiem w doktrynie, „przyczyną wyłączenia jest

sama możliwość powstania wątpliwości, i to zarówno u podmiotów zgłaszających wnioski o wyłączenie, jak i u innych występujących w procesie, jak również u osób spoza procesu. Sąd postanowi o wyłączeniu sędziego, jeżeli stwierdzi możliwość istnienia tych wątpliwości, niezależnie od własnego przekonania o ich zasadności” (M. Jędrzejewska [w:] T. Ereciński, J. Gudowski, M. Jędrzejewska, Komentarz do Kodeksu postępowania cywilnego, cz. 1, t. I, Warszawa 2004, s. 159). W ocenie Sądu Najwyższego, taka możliwość będzie zachodzić zwłaszcza wtedy, gdy Sąd miałby rozpoznawać, jak w rozpatrywanym przypadku, sprawę z udziałem sędziego pełniącego urząd w tym Sądzie, bez wątplenia znanego osobiście wszystkim pozostałym sędziom, którego – jak wynika z treści ocenianych oświadczeń – łączą ponadto z tymi sędziami stosunki towarzyskie.

Nie ulega natomiast wątpliwości, że celem instytucji wyłączenia sędziego jest zapewnienie sprawowania wymiaru sprawiedliwości w warunkach optymalnych, wyłączających jakiejkolwiek wątpliwości co do bezstronności sędziego. Chodzi przy tym o wyeliminowanie nie tylko wątpliwości stron, ale także wątpliwości samego sędziego co do obiektywnego rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 sierpnia 1973 r., II CZ 135/73, LEX nr 1673137). Znaczącą rolę przy wyłączeniu sędziego odgrywa także aspekt społecznego odbioru. Chodzi w tym przypadku o wyeliminowanie sytuacji, która w społecznym odbiorze mogłaby wywołać wątpliwości co do bezstronności sędziego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2011 r., III PZ 11/10, LEX nr 1391280).

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy stoi zatem na stanowisku, że wskazane we wnioskach sędziów okoliczności uzasadniają wyłączenie ich od rozpoznawania sprawy na podstawie art. 49 k.p.c.

Wyłączenie wszystkich sędziów wymienionego Sądu od rozpoznawania sprawy, zgodnie z art. 44 k.p.c., stanowi z kolei przeszkodę uniemożliwiającą dalsze jej prowadzenie przez tenże Sąd. Konieczne jest zatem wydanie przez Sąd przełożony nad nim aktu o charakterze organizacyjno – administracyjnym, jakim jest wyznaczenie innego sądu do rozpoznania sprawy. Z tej przyczyny, opierając się na treści art. 44 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w punkcie 2 swego postanowienia, wyznaczając do rozpoznania sprawy Sąd Apelacyjny w (...), będący jednym z najbliższych położonych sądów równorzędnych. Wyznaczenie to w

okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy obejmuje zaś nie tylko rozpoznanie wniosków sędziów Sądu Okręgowego w W., ale także – w przypadku ich uwzględnienia – przejęcie roli sądu przełożonego w rozumieniu art. 44 k.p.c., dając Sądowi wyznaczonemu przez Sąd Najwyższy uprawnienie do wyznaczenia sądu, który powinien rozpoznać sprawę merytorycznie.